

עית עמיר. קשה
להיות אמן בלי
להיות נרקסיסט

הוא לא רוצה להיות מוכר, הוא רוצה להיות אמן. הוא רוצה להיות אמן. הוא רוצה להיות אמן.

הוא לא רוצה להיות מוכר, הוא רוצה להיות אמן. הוא רוצה להיות אמן. הוא רוצה להיות אמן.

כשהיא מדברת על הסרט "מלהולנד דרייב", העיניים שלה מוצפות בדמעות, הקול שלה נשבר וצמרמורת של רגשות עוברת בגופה. את הסרט הנפלא של דייוויד לינץ' - ספק הזיה על בדידות, ספק סיוט על מערכת יחסים לסבית - היא ראתה איזה עשר פעמים, ותמיד, היא אומרת, הוא מרגש ומטלטל אותה מחדש. "הוא עושה לי משהו נורא חזק, אני נכנסת להתרגשות כשאני מדברת עליו. אני כואת דרמה קווין. יש הרבה אנשים שלא אוהבים אותו, אבל אני מתה עליו".

כמסגרת התערוכה הקבוצתית החדשה "אניהו - אוטו/ביוגרפיה" שעלתה לאחרונה במוזיאון הרצליה, מציגה עינת עמיר עבודת וידיאו של שש דקות בשם "נסיונה מחפירה תחת לחץ (סרט ערבי)". התערוכה, שאוצרים דליה לוז ויהושע סימון (פרויקט משותף למוזיאון הרצליה ולכתב העת "המדרשה", בעריכתו של גלעד מלצר), כוללת עבודות וידיאו ארט ומיצ'ים של אמנים רבים (בהם אריאלה פלוטקין, אורית אשרי, רועי רחן ואלינור קרוצ'י), אשר מנסים לתת את הפרשנות שלהם להתבוננות אמן על עצמו.

עבודת הווידיאו של עמיר מרגשת. פסקול מוחף של שיר קינה ערבי משמש רקע למעין סצנת פרייז'ה שעמיר בונה בין שתי דמויות אותן היא מגלמת בעצמה - האחת עם מאפיינים נשיים והשנייה עם מאפיינים גבריים. השורות שהיא שמה בפי הדמויות לקוחות מנאומים שנשא ראשי הממשלה אהוד ברק ואריאל שרון בשנים 2001-2004. במבט ראשון יש משהו משעשע בחיבור שבין נאומי הנגדלים לסרטי טואציית "הזיון האחרון", רגע לפני הפרידה. אבל המבט נמשך יותר ויותר אל הנוכחות של עמיר (26), כגורת המדרשה, שמצליחה בכישרון יוצא דופן להי עביר את תשומת הלב אל מישורים אישיים ורגשיים יותר, מבלי לוותר על הקיטש והביקורת העצמית. "איך גבר בווידיאו הזה", אומרת עמיר, "וגם אשה

כשלצידה בקבוק וויסקי. דראג קינג בוי' שתעורר בוודאות חוסר מנוחה אצל כל גבר בר מצוי. לאורך העבודה שותה עמיר מהקבוק כשהיא נראית שיכרה בעליל ושרה בדרכה המיוחדת את השיר "כואנה הכנות". בפיה של עמיר, השיר האיכנעי שכתב יורם טהרלב וביצעה חוה אלברשטיין על אודות שלבי חייה של האשה המצויה, הפך לטקסט חרמני של גבר קהה חושים העורג לכל הווגיט שבעולם.

מאז "נשים רוקדות", שזכתה למחמאות רבות, עבר זמן קצר יחסית, אבל נראה שעמיר ממשיכה לדבוק בסירובה להיכנס לאיחושיה משבצה קווירית ברורה. יש לה היום שיער ארוך יותר שמבליט תווי פנים נשיים ורכים. עמיר עצמה מעידה - וצוחקת על כך שהראיון עלול להישמע כמו סיפור "מהפך" שנלקח היישר מתוך דפי "לאשה" - שהיא בתקופה מאוד נשית. "אני חושבת שהאהבה משפיעה על זה", היא אומרת. "דימוי הגוף שלי משפיע תמיד מהיות נאהבת או אי היותי נאהבת. האהבה, על כל צרדיה - בהם שברון הלב - היא דבר שמאוד מפי' רה אותי".

נדמה שאת מאוד נהנית להופיע מול המצלמה, למרות שבמציאות את הרבה יותר מופנמת.

"מעולם לא ראיתי את עצמי בתור שחקנית. אני נהנית להיות במרכז העיניים, כן, אני נרקיסיסטית. קשה להיות אמן בלי להיות נרקיסיסט. אבל אני חר שבת שלקח לי הרבה זמן להבין שכל העניין הזה של ליצור, של לעשות אמנות, לא ממש קשור אצלי להי נאה. הנאה היא לא משהו רלבנטי רוב הזמן בשבילי. זאת הדרך שלי לבטא את עצמי, ככה אני אומרת בצורה הכי אפקטיבית והכי מחודדת את מה שבא לי להגיד. חוץ מזה, וידיאו ארט זה מדיום שבכלל לא הכרתי עד הלימודים במדרשה. לא דמינתי לעצמי כחיים שאופיע מול מצלמה. הדימוי העצמי שלי, מעולם לא הרקיע שחקים, וכטח שלא דימוי הגוף שלי, לכן זה מפתיע שבחרתי במדיום הזה".

אני לא כל כך בטוחה שיש. יש אותי, פעמיים. בעצם, הווידיאו מתאר יחסים שבני לבין עצמי. כל הטקסטים עוסקים בפרידה ובהתנגנות, ושני הרוכי רים עיוורים לצד השני ולכאב שלו. מה שמעניין אר תי במיוחד הוא השילוב בין הזהות הקווירית שלי לחיים במדינה ציונית ולאומנית שהזהות בה נכפית כאופן מאוד מובהק. מבחינה זאת, הסירוב להגדיר את הזהות שלי באופן מובהק נראה לי רדיקלי".

הבחירה בטקסטים פוליטיים מתלהמים בסרטי טואציה כל כך אינטימית של פרידה לא מחלישה את הפן האישי של העבודה?

"אני פשוט לא מרגישה שיש ערך אמיתי לבוא וליצור דריח אינטימי על עצמי מול המצלמה. זה לא נראה לי אמיץ או מעניין, מספיק שהחברים שלי צריכים לסבול את זה. בעיני, לאמנות יש ערך באי מירה יותר גלובלית על החיים, ולא רק על עצמה או על מי שעושה אותה. יש כמובן ערך תרפויטי בעבודות שלי, אבל הוא לא הדבר החשוב ביותר".

ומה הדבר החשוב ביותר?
"אף פעם לא עשיתי עבודות 'אינטימיגניות'. זה תמיד בא אצלי ממקום של רגש, ואמנות מאוד נהי'

ההרגלים הרעים של הלסביות

היכולת של האמנית הקווירית עינת עמיר לדלג בין זהויות מאפשרת לה למתוח גם ביקורת על הקהילה

מאת **סמי דואניאס** צילום **ינאי יחיאל**

רת היום מלהכיר כאבי לב באופן ישיר. ככה שמצד אחד, 'סרט ערבי' נועד לרגש וליצור מצב של אמי פתיה למשהו שאנחנו רגילים להיות ציניים ומנוכי רים כלפיו, ומצד שני, אני לא יכולה להיות דרמה קווין בלי להעביר על עצמי ביקורת. יש, למשל, בעי בודה קטעים שבהם אני בוכה על הספה, כשבקעק הדיוקן של ישו ואני לוכשת חולצה שעליה כתוב 'Porn Star'. זאת מניפולציה רגשית ואינו בדיחה על עצמי, אבל זאת גם אמירה על הכעיות שיש ביצירת אמנות שמבקשת להעביר רגש באופן הכי פשוט כמו בכי. כבר אי אפשר לעשות עבודות של רגש נקי וכמיהה לאהבה. אנחנו נורא ציניים".

שברון הלב מפרה אותי

הנוכחות של עמיר הפנטה את הצופה גם בינשים ורקדות, וידיאו ארט אחר שיצרה בשנה שעברה והר צג בתערוכה "ליגה" ליום האשה הבינלאומי 2005 (אתצרת: גליה יחב). עמיר נראתה שם כשהיא מגול'חת ראש, לבושה בחליפה גברית ויושבת על ספה

אבל לא היתה לך כעיה לחשוף בעבודה החדשה את הנוף שלך.

"זאת הדרך שלי להעצים את עצמי, ובאיזה מקום להתחיל. היתה לי התלבטות האם לחשוף חלקים מהנוף שלי בסצינת המיטה, ואני בטוחה שיימצא מי שהו שיגיד שזו השיפה מיותרת. מבחינתי, דווקא בל לל מי שאני - לא פנטזיה גברית לאיך שאישה צריכה להיראות - העירום בסצינה היה משהו מאוד חשוב. להראות את עצמי כמו שאני: לא נשית, לא גברית, לא כריזמטית".

התנועה הזאת בין זהויות מיניות לזוהן אותך מגיל צעיר?

"לא, אני לא מאלה. מאוד חשוב לי לא להיות אף פעם דרך הגדרות. לא להגיד: אני לסבית, זה אומר שככה וככה צריכים להיראות החיים שלי. אני מה שאני, והגדרות יכולות להשתנות. אני פשוט בחרתי באיך אהיה שלב בחיים שלי להיות לסבית, ואני אוהבת לחשוב שזה סוג של בחירה מודעת של אדם חופשי. אני מאוד נהנית מהחופש של להיות גם וגם, מההר פש של להיות אשה ברברים מסוימים והכי גבר כרב רים אחרים. אני מאושרת מהאפשרות שאני לא חייבת כל הזמן לבחור באיזה צד (צוחקת). עכשיו ההורים שלי יקראו את זה והיו מאושרים: 'יש עוד סיכוי'".

כובסת לא משהו

עמיר, פעילה לשעבר בקבוצה הלוחמנית כביסה שחורה (הייתי כובסת שתורה די גרועה, האופציות המיניות במפגש עם אקטיביסטים חמות ומחרמנות דיברו אלי יותר), נולדה ונגלה כשכונת כית הכרם כירושלים, בת בכורה למהנדס ולעובדת סוציאלית. בנעוריה הלכה לתנועת נוער (השומר הצעיר) והת' גייסה לצבא, לצערה. 'למרותי שם הרבה דברים חשר בים, אבל זאת היתה היתקלות חזיתית אלימה עם הצד הרע של העולם. את כל הצבא עברתי כחוויה חרף-גופית. הייתי מנותקת מעצמי ברמות כמעט פסיכוסיות. תפקודי כמה שיותר על אוטומט, הייתי בסך הכל חיילת טובה, אבל מבחינת חי הרגש זאת היתה התקופה הכי רדומה והכי מנוכרת שהיתה לי בחיים. לדעתי, זאת הדרך היחידה שבה יכול כנאדם רגיש לעבור את הצבא'.

זו המרד לא התחיל שם?

"לא, לקח לי הרבה שנים כדי למצוא את הצדדים הלא צייתניים שבאופי שלי. בעיקרון, האוטומט שלי הוא על צייתנות. אני חושבת שהסרבנות התפרצה בתקופת הלימודים במדרשה. הייתי סטודנטית מאוד מעצבנת, שבטוחה שמה שיש לה להגיד חשוכ יותר ממה שיש למורה להגיד. אבל זה היה גיל ההתבגרות האמיתי שלי".

את נעוּתיה על נושאים פנים-קהילתיים עמיר מס' רבת לחשוף. היא צועדת במצעד הגאווה (מחויבות לאירוע שעדיין מצליח לרגש אותי), אבל מתעבת את המסחור והנהנתנות שהוא משדר (נתנתנות היא הדבר הכי מנוגד למה שהומיאים ולסכית הרגישו כצעירותם). היכולת שלה לנע בין זהויות קוויריות שונות - היכולת לחוות את כל הדברים, למצוא את כל האפשרויות, לדעת להחמסר ולתת - הביאה אר' תה כנראה למסקנה שעצם העובדה שהומיאים ולס' כיות שוככים עם בני מינם לא עושה אותם מראש לאנשים ליברליים ונאורים. "יש המון התניות והרבי לים רעים אצל לסביות", היא אומרת. "ל, למשל, בקושי יש, לצערי הרב, חברים בנים - הומיאים או סטרייטים. זה מעיד על ההרגלים המגונים שיש לי. באופן כללי אני שואפת להיות יותר אוהבת ויותר קשובה למי שמולי, ולא להיות שכתובה לו על המד צח. אני נורא לא אוהבת את הסגירות, את 'הקהילה' במובן של להיות כהון עצמני, שהמעגל החברתי שלי הוא גם המעגל המיני שלי. יש בזה משהו חולה והי' רסני בעיני, זה מעיד על המון פחד מהעולם".

"אניהו - אוטו/ביוגרפיה" עלתה השבוע במחיאון הרצליה

"וידיאו ארט זה מדיום שבכלל לא הכרתי עד הלימודים במדרשה. לא דמיינתי לעצמי בחיים שאופיע מול מצלמה. הדימוי העצמי שלי מעולם לא הרקיע שחקים, ובטח שלא דימוי הגוף שלי"

▶ בעבודה אחרת, "Boi" (2004), צילמה עמיר מפגש בינה ובין קבוצת הניכות מתנועת בני עקיבא, שמשתתפות במצעד לאומני אקסטיבי בירושלים. הסרט תיעד את תחושת הדחייה והבידוד להן זכתה. "ב"Boi" בחנתי מצב שבו אני - אנטי גיבור: לא יפה ולא נאהבת - נמצאת בסיטואציה הכי לא פרנדלית שיכולה להיות, היא מספרת. "לסבית גדולה וקצר צת שיעור שפוגשת כעיר הקודש הניכות בני עקיבא יפות, תמימות וענוגות. זאת סיטואציה שאוטומטית מנבאת דחייה. היה לי חשוב ליצור את עצמי כהפר' עה, כמשהו סליוזי. זה היה העימות הכי חריף שיכר לתי ליצור בין הזהות הקווירית שלי כפי שהיא היתה או לזהות הלאומית ברעיה הפוטוגניים ביותר".

למה?

"כי כל העניין הזה של איך אשה נראית, איך אשה צריכה להיראות, מה זה ככלל להיות אשה, היה דבר שהעסיק אותי מאוד לפני שנה וחצי. אבל אני רוצה להבהיר שלמרות שעברתי שינויים מאז, אני מאוד אוהבת את מי שהייתי. אני פשוט נמצאת חיים כמי קום אחר - לא טוב יותר, לא יפה יותר, פשוט קצת יותר ידידותי למשמש, יותר שלם עם עצמי ופחות כמאבק עם העולם. באיזה מקום, קצת נמאס לי להיאבק במראה הישן והאנדרוגיני שלי".

הפרובוקציה עדיין תופסת תפקיד מרכזי באמנות שלך?

"Boi" רגשים ורקות' היו עבודות פרובוקטיביות ביחס לטרט ערבי. נהייתי כנראה כנאדם קצת יותר מפגנם ועם קצת יותר חמלה כלפי העולם. לא מתאים לי כרגע "In Your Face" הזה, למרות שזה הרבה יותר כיפי ומחרמן לעשות עבודות כאלה".

מתוך עבודה של עמיר